

Luboš Švec

Posudek magisterské závěrečné práce Vladimíra Kadlece, *Rusko a Kaliningradská oblast: řešení exklávní problematiky v letech 2000-2009*. Praha, FSV UK 2010, 130 s., včetně 13 příloh.

Cílem magisterské závěrečné práce Vladimíra Kadlece byla analýza řešení postavení Kaliningradské oblasti v letech 2000-2009. Autor vycházel při rozpracování tématu především z teoretické koncepce exkláv ruského autora J. Vinokurova. Po rozpadu SSSR a přeměně oblasti na exklávu se postavení a budoucnost Kaliningradské oblasti staly předmětem četných diskusí. Po upevnění vazeb na centrum, vyřešení otázek souvisejících se vstupem sousedních zemí do EU a NATO a ekonomické stabilizaci zájem o oblast v literatuře poněkud opadl. V. Kadlec se zaměřil na analýzu změn po roce 2000 až do roku 2009. Rozdělil práci do šesti kapitol, v nichž naskicoval historický vývoj regionu, a popisuje vývoj a jednotlivé přístupy k postavení oblasti. Práci doplnil 13 přílohami obsahujícími mapy a statistické přehledy hospodářského vývoje.

Zajímavé je připomenutí ruské historické argumentace pro zdůvodnění současné vlády nad regionem včetně i zpochybnění příslušnosti některých sousedních regionů a hledání stop ruské přítomnosti v minulosti ruskými historiky. V kapitole o historickém vývoji však chybí souvislosti významné role, jakou hrálo oddělení Východního Pruska od Německa, otázka koridoru a znovuspojení v německé revizionistické politice vedoucí až k vyvolání druhé světové války nacistickým Německem. Odraz této zkušenosti byl patrný i v diskusích devadesátých let.

Autor v následujících čtyřech stěžejních kapitolách práce analyzoval problémy ekonomické stabilizace, změny oblasti v rámci Ruské federace, problematiku spojení, tranzitu a vojenského významu. Ocenění zaslouží monitoring četných diskusí a zvažování alternativ; autor využívá dobové argumentace v masmédiích i výsledky sociologických výzkumů postojů obyvatel regionu. Ukončení sledování problematiky k roku 2009 bylo dáno datem a autor v hodnocení ekonomické situace vycházel z parametrů konjunkturálního rozvoje Kaliningradské oblasti a celkově i ruské ekonomiky. Nedávné nepokoje v Kaliningradu však upozornily na přetrvávání řady sociálních problémů a ekonomicko-sociální labilitu regionu v souvislosti s dopady ekonomické krize a autor mohl tyto krizové projevy vzít do úvahy při závěrečné redakci práce.

Přínos práce vidím v zachycení diskusí nad vývojem regionu a jeho možnými alternativami, analýze strukturálních rovin existence a vztahů exklávy s mateřským centrem a sousedními státy. Autor excerpoval bohatou základnu především ruského tisku. Při práci s ruským tiskem se snažil o kritický přístup, k pochopení některých výroků a tvrzení by však byla zapotřebí upřesnění, širší kontextualizace a konfrontace s dalšími analytickými zdroji (např. dát do korelace zvyšování polských jednotek u hranic a zmenšování vojáků v Kaliningradské oblasti (s. 46), upřesnit formulaci o litevských nabídkách letišť pro NATO – v Litvě je nejen letiště, ale také hlavní monitoring vzdušného prostoru Pobaltí. Práce obsahuje jen nevelký počet překlepů a vyšinutí z větné vazby, které je možné odstranit při redakci jádra práce pro tisk. Opravit je třeba formulaci na s. 42 – Landsbergis nebyl litevským prezidentem.

Práce plně odpovídá nárokům kladeným na magisterskou závěrečnou práci, a proto ji doporučuji k úspěšné obhajobě a hodnotím jako výbornou.

17.6.2010

.....

Doc. PhDr. Luboš Švec. CSc.